

بررسی عوامل تاثیر گذار بر میزان مکانیزاسیون در مزارع کشاورزان نمونه استان فارس

حسن صدیقی^۱

میزان مکانیزاسیون کشاورزی نقش مهمی را در ارتقای بهره وری و میزان عملکرد تولیدات کشاورزی ایفا می کند. ترویج مکانیزاسیون در راستای توسعه فراگیر و پایدار روستاها همواره در برنامه های توسعه کشور مورد تاکید قرار گرفته است. اما آمارها نشان می دهد که نرخ مکانیزاسیون کشاورزی در کشور هنوز به سطح مطلوبی نرسیده است و کشاورزان در پذیرش مکانیزاسیون بعنوان یک نوآوری و بکارگیری ماشینها در فرآیند تولیدات با مشکلات و چالشهایی مواجه هستند. هدف این تحقیق تعیین بکارگیری میزان مکانیزاسیون در فعالیتهای زراعی کشاورزان و بررسی عوامل موثر بر آن بود. این تحقیق به روش تحقیق پیمایشی (Survey Research) انجام شده و از نوع توصیفی - همبستگی می باشد. جامعه آماری این تحقیقات را ذرت کاران نمونه استان فارس تشکیل می دهند که عملکرد زراعی آنان بیش از ۸ تن در هر هکتار می باشد. از میان این جمعیت، ۱۵۹ نفر به روش نمونه گیری طبقه بندی، کاملاً تصادفی در سطح استان فارس بعنوان نمونه های آماری این تحقیق انتخاب شدند. یافته ها نشان می دهد که حدود نیمی از کشاورزان مورد مطالعه از میزان مکانیزاسیون در حد خوب و عالی برخوردار بوده اند. میزان مساحت

^۱ استادیار ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه تربیت مدرس

اراضی زراعی کشاورزان با میزان مکانیزاسیون آنان رابطه ای مثبت و معنی دار داشته است. بدیهی است که هر قدر کشاورزان از میزان زمین زراعی بیشتری برخوردار باشند، در موقعیت بهتری قرار می گیرند تا از مزیت های نسبی استفاده از ماشینهای کشاورزی برخوردار شوند. در این تحقیق بین سطح دانش فنی کشاورزان و میزان مکانیزاسیون آنان رابطه مثبت و معنی داری مشاهده شده است. از آنجا که میزان مشارکت کشاورزان در برنامه های آموزشی - ترویجی رابطه مستقیمی با سطح دانش و آگاهی های آنان دارد، نقش مهم نهاد ترویج و آموزش کشاورزی در توسعه مکانیزاسیون کشاورزی را نشان می دهد. میزان مکانیزاسیون کشاورزی بعنوان متغیر وابسته با متغیرهای مستقل این تحقیق که تماماً از نوع داده های نسبی (Intervertial Data) هستند، در رگرسیون چند متغیره خطی (Multivariate Linear Regression) با استفاده از نرم افزار SPSS مورد آزمون و تحلیل قرار گرفت. در این رگرسیون، متغیرهای سطح دانش فنی کشاورزان، میزان اراضی زراعی تحت کشت ذرت بعنوان متغیرهایی که بیشترین سهم را در میزان تغییرات متغیر وابسته داشتند، در مدل نهایی قرار گرفتند و بقیه متغیرها از معادله نهایی حذف شدند. متغیرهای دانش فنی و میزان اراضی کشاورزان به مقدار ۷/۲٪ از تغییرات در میزان مکانیزاسیون کشاورزی را تبیین می کنند که باید مورد اهتمام برنامه ریزان و مجریان توسعه و ترویج مکانیزاسیون کشاورزی قرار گیرد. به عبارتی، به میزان ۹۲/۸٪ از نوسانات در میزان بکارگیری مکانیزاسیون کشاورزی را متغیرهایی تبیین می کنند که در این تحقیق شناسایی نشدند که امید است در تحقیقات آتی مورد توجه قرار گیرند.

واژه‌های کلیدی: مکانیزاسیون کشاورزی، دانش فنی، ترویج و آموزش کشاورزی، دانش و اطلاعات کشاورزی، نیروی محرکه، زرت کاران نمونه، توسعه کشاورزی